

1. Titel:

Teknologibaseret læsning og skrivning

2. Forfatter:

Helle Bundgaard Svendsen, Ph.d., VIA University College

3. Forskningsemne:

Læse- og skriveteknologi (LST)

4. Teoretisk rammeværk:

Gennem en kritisk realistisk videnskabsteoretisk position (Bhaskar & Danermark, 2006; Danermark, 2001) anlægges en flerperspektivisk forståelse af dysleksi: en kognitionspsykologisk tilgang (Batorowicz, Missiuna, & Pollock, 2012; Hoover & Gough, 1990), en psykologisk tilgang (Higgins, Raskind, Goldberg, & Herman, 2002; Ingesson, 2007) og et handicap-perspektiv (Bøttcher & Dammeyer, 2012). Desuden anlægges et social-kognitivt læringsperspektiv (Bandura, 1994; Bråten, 2006), en pragmatisk inklusionstilgang (Dyson, 1999), ligesom forskning i læse- og skriveteknologi (Abbott, 2007; Dobs, 2014) ligger til grund for projektet.

5. Metodologi/forskningsdesign:

Forskningsprojektet er designet som tre studier, der bygger oven på hinanden.

Projektets første studie søgte at belyse, hvad der kendetegner teknologibaserede læse- og skrivestrategier hos unge dyslektikere, der har gode skriftsprogskompetencer med anvendelse af LST. De seks unge var udvalgt som eksemplariske unge og var kendetegnet ved, at de på trods af deres dyslektiske vanskeligheder klarede deres ungdomsuddannelse. Som dataindsamlingsmetode anvendtes Verbal Protocols (Pressley & Hilden, 2004). Under løsningen af to skriftlige opgaver undersøgte deres teknologibaserede læse- og skrivestrategier gennem deres tænken-højt samt ved monitorering af computerskærm og lyd.

Andet studie søgte at belyse praksisspecialisters didaktiske refleksioner af betydning for undervisning målrettet unge med dysleksi, der anvender LST. Dette undersøgte gennem fokusgruppinterview (Halkier, 2008) af seks lærere fra tre forskellige ordblindeefterskoler (Ordblindeefterskoler er segregerede kostskoletilbud for elever i grundskolens overbygning).

I tredje studie blev et didaktisk design udviklet, der byggede på resultaterne fra de to foregående studier. Det didaktiske design blev udviklet i samarbejde med to 4. klassers dansklærere og blev herefter afprøvet i samarbejde med de samme to lærere i egne 4. klasser i den danske folkeskole. I hver af de to klasser deltog

to elever, som var udredt for dysleksi og havde fået tildelt en personlig computer med LST. Informanternes udvikling af teknologibaserede læse- og skrivestrategier blev undersøgt gennem Verbal Protocols. Deres inklusion blev undersøgt gennem kvalitative interview (Kvale & Brinkmann, 2015) og observation (Bjørndal, 2013)

6. Forventa konklusioner/findinger:

Analyserne af første studie viste, at de unge dyslektikere udviklede et sæt af teknologibaserede læse- og skrivestrategier, som blev registreret og kategoriseret.

Tre didaktiske aspekter viste sig i analyserne af andet studie som centrale for undervisningen af unge med og i skriftsprogsvanskeligheder, der anvender LST, ligesom analyserne dannede grundlag for udviklingen af en iterativ didaktisk model med fokus på samarbejde om teknologibaserede læse- og skrivestrategier.

Afprøvningen af det udviklede didaktiske design i tredje studie viste ikke entydige resultater.

7. Relevans for forskningsfeltet

Vi har i Danmark tradition for at uddele læse- og skriveteknologi (LST) til elever med dysleksi i grundskolen. Traditionen bygger i vidt omfang på praksiserfaring, men vi har ikke megen forskning på feltet.